

IZVJEŠTAJ FINANSIJSKE REVIZIJE

**PRAĆENJE POSTUPANJA PO PREPORUKAMA IZ IZVJEŠTAJA O FINANSIJSKOJ REVIZIJI
KANTONALNOG JAVNOG PREDUZEĆA
„POLJOPRIVREDNO DOBRO BUTMIR“ D.O.O. SARAJEVO – ILIDŽA ZA 2018. GODINU**

Broj: 01-02-09-11-4-1719-4/23

Sarajevo, septembar 2023. godine

SADRŽAJ

I.	IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA.....	1
II.	IZVJEŠTAJ O POSTUPANJU PO PREPORUKAMA	3
1.	UVOD	3
2.	Ocjena postupanja po preporukama.....	6
2.1	Realizovane preporuke.....	6
2.2	Djelimično realizovane preporuke	8
2.3	Nerealizovane preporuke	11
3.	POSTUPANJE SKUPŠTINE KANTONA SARAJEVO	14
4.	DODATNE PREPORUKE.....	14
5.	KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA	15
6.	PRILOG	16

I. IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Predmet

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine proveo je praćenje postupanja po preporukama iz **Izveštaja o finansijskoj reviziji Kantonalnog javnog preduzeća „Poljoprivredno dobro Butmir“ d.o.o. Sarajevo – Ilidža za 2018. godinu**, broj: 01-02-09-14-4-2171-6/18, u skladu s članom 13. Zakona o reviziji institucija u FBiH („Službene novine FBiH“, br. 22/06), Procedurom za praćenje postupanja po preporukama iz izveštaja o finansijskoj reviziji i INTOSAI-jevim Okvirom profesionalnih objava.

Vrhovne revizorske institucije imaju važnu ulogu u praćenju preduzetih mjera subjekta revizije shodno ISSAI-ju 100 – Osnovni principi revizije javnog sektora. Praćenje je usmjereno na to je li subjekt revizije adekvatno adresirao postavljena pitanja, te se prilikom praćenja razmatraju i šire implikacije.

Odgovornost rukovodstva za postupanje po preporukama

Rukovodstvo Kantonalnog javnog preduzeća „Poljoprivredno dobro Butmir“ d.o.o. Sarajevo – Ilidža odgovorno je za pripremu programa provođenja datih preporuka, za provođenje i za izvještavanje o provedbi.

Odgovornost revizora

Naša odgovornost je da provedemo praćenje i damo ocjenu i zaključak o postupanju po datim preporukama. Praćenje podrazumijeva proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza kako bi se utvrdilo je li subjekt revizije i u kojoj mjeri preduzeo aktivnosti s ciljem otklanjanja utvrđenih neusklađenosti, slabosti i propusta koji su identifikovani u revizorskom izvještaju.

Meksička deklaracija¹ daje slobodu VRI² da iznose zapažanja i daju preporuke u izvještajima o reviziji. Također, Deklaracijom se nalaže postojanje efektivnih mehanizama za praćenje postupanja po preporukama VRI, odnosno da VRI imaju vlastiti interni sistem praćenja kojim se osigurava da revidirani subjekti na odgovarajući način i propisno odgovore na nalaze i preporuke VRI, kao i one koje utvrdi zakonodavna vlast, neki od njenih odbora/komisija ili upravni odbor revidiranog subjekta.

Shodno INTOSAI-ju P 12 – Vrijednosti i koristi VRI, vrhovne revizorske institucije trebaju imati efektivne mehanizme za praćenje realizacije preporuka, te javno izvještavati o preduzetim mjerama, s ciljem jačanja odgovornosti državnih i javnih organa.

Praćenje uključuje ispitivanje, testiranje i prikupljanje dovoljnih i adekvatnih revizijskih dokaza koji potkrepljuju zaključke iskazane po pitanju postupanja po datim preporukama.

Nezavisni smo od Kantonalnog javnog preduzeća „Poljoprivredno dobro Butmir“ d.o.o. Sarajevo – Ilidža u skladu s ISSAI-jem 130 – Etički kodeks, i ispunili smo etičke odgovornosti.

Vjerujemo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naš zaključak.

¹ INTOSAI-P 10

² VRI – vrhovne revizorske institucije

Zaključak

Na osnovu praćenja postupanja po preporukama iz **Izveštaja o finansijskoj reviziji Kantonalnog javnog preduzeća „Poljoprivredno dobro Butmir“ d.o.o. Sarajevo – Ilidža za 2018. godinu** utvrđeno je da je, od ukupno 28 datih preporuka:

- **devet preporuka realizovano (32%);**
- **devet preporuka djelimično realizovano (32%);**
- **deset nerealizovanih preporuka (36%);**

Kantonalno javno preduzeće „Poljoprivredno dobro Butmir“ d.o.o. Sarajevo – Ilidža nije postupilo u skladu sa članom 16. tačka 3. Zakona o reviziji institucija u FBiH i obavijestilo Ured za reviziju institucija u FBiH o preduzetim radnjama radi prevazilaženja slabosti, neregularnosti i prekršaja identifikovanih u revizorskom izvještaju.

Pored toga što nije dostavljen odgovor o preduzetim radnjama, provedenim praćenjem konstatovano je da je, od ukupno 28 datih preporuka, samo devet realizovano, dok je veći broj preporuka ostao nerealizovan ili samo djelimično realizovan. Zaključili smo da nisu preduzete dovoljne aktivnosti na realizaciji datih preporuka, te preporučujemo donošenje adekvatnog programa mjera i intenziviranje aktivnosti na realizaciji preostalih djelimično i nerealizovanih preporuka u cilju jačanja sistema internih kontrola i otklanjanja utvrđenih nepravilnosti.

Sarajevo, 29. 9. 2023. godine

ZAMJENIK GENERALNOG REVIZORA
Dragan Kolobarić, s. r.

GENERALNI REVIZOR
Dževad Nekić, s. r.

II. IZVJEŠTAJ O POSTUPANJU PO PREPORUKAMA

1. UVOD

Ured za reviziju institucija u FBiH (u daljnjem tekstu: Ured za reviziju) izvršio je finansijsku reviziju Kantonalnog javnog preduzeća „Poljoprivredno dobro Butmir“ d.o.o. Sarajevo – Ilidža (u daljnjem tekstu: Društvo) za 2018. godinu, sačinio Izvještaj o izvršenoj reviziji i dao negativno mišljenje o finansijskim izvještajima i negativno mišljenje o usklađenosti poslovanja sa zakonskim i ostalim propisima. U Izvještaju je dato 28 preporuka s ciljem otklanjanja uočenih propusta i nedostataka.

Društvo nije postupilo u skladu s članom 16. tačka 3. Zakona o reviziji institucija u FBiH i obavijestilo o preduzetim radnjama radi prevazilaženja nepravilnosti identifikovanih u revizorskom izvještaju. Naime, u ostavljenom roku Društvo je dostavilo dopis broj: 01-5-222-2019 od 26. 11. 2019. godine ali u njemu nije dat odgovor o poduzetim radnjama, kako je to predviđeno navedenim odredbama Zakona, nego su ponovo dati komentari na revizorski Izvještaj.

Praćenjem su obuhvaćene aktivnosti subjekata **od datuma Izvještaja finansijske revizije za 2018. godinu (30. 9. 2019. godine) do 30. 6. 2023. godine.** Podaci i informacije o aktivnostima preduzetim s ciljem realizacije preporuka, prikupljene su putem Upitnika o postupanju po preporukama (u daljem tekstu: Upitnik), dostavljene dokumentacije, te putem analize važeće regulative relevantne za subjekta.

Subjekti revizije su uz odgovore na Upitnik trebali dostaviti relevantnu dokumentaciju kojom dokazuju odgovore. Ako ih nisu dostavili, smatra se da aktivnosti na realizaciji preporuke nisu preduzete.

Analizom dostavljene dokumentacije, odgovora na Upitnik i informacija dobivenih na osnovu provedenih intervjua izvršena je ocjena postupanja po preporukama, koja je klasifikovana prema sljedećim kategorijama:

- realizovana preporuka
- djelimično realizovana preporuka
- nerealizovana preporuka
- preporuka za koju nije izvršena ocjena postupanja

U tabeli je pregled datih preporuka:

REDNI BROJ	PREPORUKA	POGLAVLJE/ TAČKA
1.	Interne akte usaglasiti sa važećim zakonskim propisima i donijeti ostale akte i procedure koje će osigurati nadzor u svim procesima poslovanja Društva, u cilju uspostavljanja funkcionalnog sistema internih kontrola.	4.
2.	Prijem novih uposlenika vršiti u skladu s važećim propisima i posebnim propisima Kantona Sarajevo.	4.
3.	Provesti propisane procedure usvajanja i odobravanja godišnjih finansijskih izvještaja.	5.
4.	Trogodišnji plan poslovanja dostaviti Uredu za reviziju institucija u FBiH, u skladu sa odredbama člana 22. Zakona o javnim preduzećima u FBiH.	5.
5.	Poštovati odredbe Ugovora o kupoprodaji mlijeka s ciljem utvrđivanja pouzdanog osnova za obračun vrijednosti isporučenih količina mlijeka.	6.1.1.1
6.	Obezbijediti opremu i uslove za vlastito utvrđivanje kvaliteta mlijeka.	6.1.1.1
7.	Raskinuti ugovore o zakupu zaključene suprotno odredbama Zakona o poljoprivrednom zemljištu.	6.1.1.1
8.	Internim aktima utvrditi normative utroška goriva za svako pojedinačno vozilo i radnu mašinu, procedure izdavanja i nadzora potrošnje goriva.	6.1.2.1
9.	Za obavljanje poslova utvrđenih Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji, angažovanje izvršilaca vršiti u skladu sa Zakonom o radu.	6.1.2.1
10.	Troškove priznavati isključivo na osnovu potpune i vjerodostojne dokumentacije o izvršenju ugovorenih poslova, a radi njihove fer prezentacije u finansijskim izvještajima Društva.	6.1.2.1
11.	Potrebno je da Društvo, u saglasnosti sa Osnivačem, obezbijedi dokumentaciju o pravu posjeda ili pravu raspolaganja nad zemljištem, s ciljem fer i istinitog prikazivanja u finansijskim izvještajima.	6.2.1
12.	Osnovno stado vrednovati u skladu sa zahtjevima MRS-a 41 – Poljoprivreda.	6.2.1
13.	Na datum bilansa izvršiti procjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, odnosno procjenu nadoknadle vrijednosti takvog sredstva, u skladu sa zahtjevom MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti sredstava.	6.2.1
14.	Internim aktima detaljno urediti vrednovanje svih zaliha, kao i način vrednovanja i obračuna vlastite proizvodnje i uspostaviti pouzdano robno-materijalno knjigovodstvo za zalihe.	6.2.2
15.	Radi realnog iskazivanja imovine i finansijskog rezultata izvršiti vrednovanje, odnosno usklađivanje vrijednosti zaliha u skladu sa MRS-om 2 – Zalihe.	6.2.2
16.	Donijeti Odluku o visini blagajničkog maksimuma na način propisan članom 7. Uredbe o uslovima i načinu poslovanja gotovim novcem.	6.2.2.2

17.	Potraživanja koja se ne naplate u roku od jedne godine ispraviti na teret rezultata poslovanja perioda na koji se odnose, a radi fer i tačnog iskazivanja potraživanja i finansijskog rezultata.	6.2.2.3
18.	Uspostaviti evidencije o ročnosti svih potraživanja.	6.2.2.3
19.	Izvršiti usaglašavanje iznosa kapitala Društva u knjigovodstvenim evidencijama i iznosa kapitala u Rješenju o registraciji kod suda.	6.2.3
20.	Utvrđiti dokumentacioni osnov iskazanih revalorizacionih rezervi i sa njima povezane vrijednosti zemljišta radi njihovog pravilnog i fer iskazivanja u finansijskim izvještajima Društva.	6.2.3
21.	Osigurati uslove za provođenje redovnog godišnjeg popisa imovine i obaveza Društva.	6.2.6
22.	Redovni godišnji popis i usaglašavanje knjigovodstvenog i stanja utvrđenog popisom vršiti u skladu sa članovima 25, 26. i 28. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.	6.2.6
23.	Bilješke uz finansijske izvještaje sastavljati u skladu sa zahtjevima iz MRS-a 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja i zahtjevima ostalih Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja.	6.5
24.	Postupke javnih nabavki provoditi u skladu sa procedurama propisanim Zakonom o javnim nabavkama radi osiguranja pravične i aktivne konkurencije svih ponuđača, kako je propisano članom 3. Zakona o javnim nabavkama	7.
25.	Tehničke specifikacije sačinjavati na način da svim ponuđačima omoguće jednak i nediskriminirajući pristup nadmetanju, u skladu sa članom 54. Zakona o javnim nabavkama.	7.
26.	Poštovati odredbe zaključenih ugovora o javnim nabavkama i osigurati dokaze koji nedvosmisleno potvrđuju izvršenje odredbi ugovora.	7.
27.	Rezervisanja po izvjesnim sudskim sporovima vršiti u skladu sa MRS-om 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina, kako bi na datum bilansa rashodi, obaveze i finansijski rezultat bili realno iskazani.	8.
28.	Potrebno je da Uprava, Nadzorni odbor i Skupština, u okviru svojih nadležnosti, poduzmu aktivnosti na zaštiti imovine Društva.	9.

2. OCJENA POSTUPANJA PO PREPORUKAMA

Postupanje po preporukama ocijenjeno je na osnovu provjere prezentirane dokumentacije i datih obrazloženja odgovornih lica, te je za svaku preporuku dat odgovarajući komentar revizora.

2.1 Realizovane preporuke

Kantonalno javno preduzeća „Poljoprivredno dobro Butmir“ d.o.o. je realizovalo sljedeće preporuke:

Red. br.	PREPORUKA	KOMENTAR REVIZORA
1.	Prijem novih uposlenika vršiti u skladu s važećim propisima i posebnim propisima Kantona Sarajevo.	Prema dostavljenoj dokumentaciji, Društvo je realizovalo ovo preporuku. Uvidom u dokumentaciju vezanu uz uzorak za prijem novih zaposlenika utvrdili smo da se prijem vršio na osnovu javnog oglašavanja upražnjenih radnih mjesta uz saglasnost Ministarstva privrede Kantona Sarajevo i uz provođenje procedura utvrđenih važećim propisima Kantona Sarajevo.
2.	Poštovati odredbe Ugovora o kupoprodaji mlijeka s ciljem utvrđivanja pouzdanog osnova za obračun vrijednosti isporučenih količina mlijeka.	Uvidom u prezentirane ugovore o kupoprodaji mlijeka koje je Društvo zaključilo sa „Milkosom“ d.o.o. Sarajevo konstatovali smo da je ugovorima iz 2019, 2020, 2021. i 2022 godine utvrđeno da se količine mlijeka svakodnevno utvrđuju u krugu prodavca putem protočnog brojila, uz obavezno prisustvo predstavnika ugovorenih strana, pri čemu se izdaje dokument o primopredaji mlijeka koji služi kao osnova za obračun isporučenih količina mlijeka. Kvalitet mlijeka se utvrđuje u laboratoriji kod kupca svakodnevno, uz prisustvo predstavnika obje ugovorne strane. Ugovorom od 16. 7. 2021. godine regulisano je da će prodavac opunomoćiti zaposlenika koji će biti prisutan prilikom primopredaje mlijeka u krugu prodavca te utvrđivanja njegova kvaliteta. Direktorica je Odlukom o davanju ovlaštenja zaposlenicima za kontrolu kvaliteta mlijeka ovlastila tri radnika koji mogu biti prisutni prilikom primopredaje u krugu prodavca, te da nakon laboratorijske analize kod kupca kvalitet mlijeka potvrde potpisom na otpremnici. Uvidom u uzorak otpremnica uz fakture utvrdili smo da se odredbe ugovora poštuju.
3.	Troškove priznavati isključivo na osnovu potpune i vjerodostojne dokumentacije o izvršenju ugovorenih poslova, a radi njihove fer prezentacije u finansijskim izvještajima Društva.	Na osnovu uvida u ugovor o zakupu zemljišta koji je Društvo zaključilo sa KJKP „Park“ d.o.o. Sarajevo i uvida u fakturu broj 115/20-1 od 29. 5. 2020. godine utvrdili smo da je fakturisanje izvršeno u skladu s odredbama ugovora. U ostalim periodima Društvo nije iskazalo troškove zakupa.

4. Na datum bilansa izvršiti procjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, odnosno procjenu nadoknadive vrijednosti takvog sredstva, u skladu sa zahtjevom MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti sredstava.	U dostavljenom upitniku Društvo nije izvršilo ocjenu preporuke, ali je u obrazloženju navelo da na datum sastavljanja finansijskih izvještaja Uprava Društva svojom izjavom potvrđuje da nije došlo do umanjenja vrijednosti imovine. Uvidom u Elaborat o popisu sredstava, obaveza i potraživanja na 31. 12. 2022. godine, koji je Uprava Društva usvojila Odlukom broj 01-4-05-02/2023. od 26. 1. 2023. godine, utvrdili smo da je popisna komisija konstatovala da nema elemenata za smanjenje vrijednosti popisanih stalnih sredstava i da knjigovodstvena vrijednost prikazuje realnu i fer vrijednost.
5. Donijeti Odluku o visini blagajničkog maksimuma na način propisan članom 7. Uredbe o uslovima i načinu poslovanja gotovim novcem.	Na osnovu dostavljenih uzoraka odluka o blagajničkom maksimumu koje direktorica Društva donosi svaki mjesec i uvida u blagajničke dnevnik, konstatujemo da je preporuku realizovana.
6. Potraživanja koja se ne naplate u roku od jedne godine ispraviti na teret rezultata poslovanja perioda na koji se odnose, a radi fer i tačnog iskazivanja potraživanja i finansijskog rezultata.	Data preporuka je realizovana. U 2021. godini izvršena je ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca na teret rashoda u iznosu od 57.510 KM. Uvidom u njegovu strukturu utvrdili smo da se najveći dio odnosi na potraživanja od kupca „Mostarlić“ d.o.o. (55.730 KM). Radi se o potraživanjima koja na 31. 12. 2021. godine nisu bila naplaćena, te su shodno Odluci Uprave Društva od 9. 2. 2022. godine preknjižena na sumnjiva i sporna. Na 31. 12. 2022. iskazana potraživanja nisu starija od godinu dana.
7. Uspostaviti evidencije o ročnosti svih potraživanja.	Društvo je realizovalo datu preporuku i potraživanja prati po ročnosti. Na 31. 12. 2022. godine iskazano stanje potraživanja od kupaca iznosi 190.539 KM, od čega rok za naplatu nije istekao za iznos od 123.579 KM. Iznos od 46.785 KM iskazanih potraživanja je u kašnjenju od 1 do 14 dana, 7.158 KM od 15 do 29 dana, dok je 13.017 KM u kašnjenju od 30 do 49 dana. Na 19. 6. 2023. godine iskazana potraživanja od kupaca za prodane proizvode iznose 260.398 KM i nisu starija od godinu dana.
8. Tehničke specifikacije sačinjavati na način da svim ponuđačima omoguće jednak i nediskriminirajući pristup nadmetanju, u skladu sa članom 54. Zakona o javnim nabavkama.	Uvidom u dokumentaciju za uzorkovane postupke javnih nabavki nismo utvrdili da tehničke specifikacije ne omogućavaju svim ponuđačima jednak i nediskriminirajući pristup nadmetanju. Tako su, naprimjer, zainteresovani ponuđači kod nabavki koncentrovane smjese za muzne krave, junad i telad tokom revidiranog perioda poslali veći broj ponuda za koje je Društvo utvrdilo da zadovoljavaju tehničke specifikacije traženih roba, i to: četiri kod nabavke za 2019. godinu, tri kod nabavke za 2020. godinu i 2021. i dvije kod nabavke za 2022. godinu.

9. Rezervisanja po izvjesnim sudskim sporovima vršiti u skladu sa MRS-om 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina, kako bi na datum bilansa rashodi, obaveze i finansijski rezultat bili realno iskazani.

Prema prezentiranim podacima, na 31. 12. 2022. godine aktivan je jedan sudski spor u kojem je Društvo tuženik, i to u vrijednosti od 227.259 KM, a odnosi se na tužbu kupca „Milkos“ d.o.o. Sarajevo zbog navodnog kršenja odredbi ugovora o kupoprodaji mlijeka. Po izjavi pomoćnika direktora za pravne i ekonomske poslove, za ovaj spor nije održano ni pripremno ročište, a čekaju se nalazi sudskih vještaka ekonomske i veterinarske struke. Rezervisanja za mogući negativni ishod aktivnog sudskog spora koji se vodi protiv Društva nisu izvjesna te Društvo nije ni izvršilo rezervisanje. Rezervisanja po sudskim sporovima na 31. 12. 2022. godine iskazana u iznosu od 414.319. KM odnose na rezervisanja iz prethodnog perioda. Datu preporuku smatramo realizovanom.

2.2 Djelimično realizovane preporuke

Kantonalno javno preduzeća „Poljoprivredno dobro Butmir“ d.o.o. je djelimično realizovalo sljedeće preporuke:

Red. br.	PREPORUKA	KOMENTAR REVIZORA
1.	Interne akte usaglasiti sa važećim zakonskim propisima i donijeti ostale akte i procedure koje će osigurati nadzor u svim procesima poslovanja Društva, u cilju uspostavljanja funkcionalnog sistema internih kontrola.	Društvo je navelo da je realizovalo ovu preporuku. Međutim, odgovor Društva ne prihvatamo i ovu preporuku ocjenjujemo kao djelimično realizovanu. Naime, Skupština Društva je 21. 3. 2022. godine donijela novi Statut koji je usaglašen sa Zakonom o privrednim društvima. Doneseni su pravilnici o: računovodstvenim politikama, računovodstvu, popisu te utrošku goriva, ulja, maziva i rezervnih dijelova i autoguma. Međutim, konstatovali smo da nisu sačinjene mape procesa niti je uspostavljen registar rizika, što je obaveza utvrđena odredbama Zakona o finansijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i Pravilnika o provođenju finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH.
2.	Provesti propisane procedure usvajanja i odobravanja godišnjih finansijskih izvještaja.	Društvo je navelo da je realizovalo ovu preporuku, ali dati odgovor ne prihvatamo i preporuku ocjenjujemo kao djelimično realizovanu. Godišnji finansijski izvještaji za 2019, 2020, 2021. i 2022. su sačinjeni i predati u nadležnu instituciju u zakonom propisanim roku. Izvještaj o radu Društva sa finansijskim izvještajima, za sve navedene godine, usvojio je i Nadzorni odbor. Utvrdili smo da je Skupština Društva razmatrala, ali nije usvojila Izvještaj o radu sa finansijskim izvještajima za 2019. i 2020, dok je za 2021. usvojen. Do okončanja revizije Skupština nije razmatrala ni Izvještaj o radu sa finansijskim izvještajima za 2022, s obzirom na to da nije imenovan punomoćnik radi vršenja ovlaštenja u Skupštini.

3. Obezbijediti opremu i uslove za vlastito utvrđivanje kvaliteta mlijeka.

Društvo je navelo da realizovalo datu preporuku jer je u 2019. godini nabavilo uređaj za analizu kvaliteta mlijeka u vrijednosti od 3.001 KM od dobavljača „Bosna-Vet“ d.o.o. Zenica. Međutim, prema prezentiranoj dokumentaciji, Društvo je na ovom uređaju izvršilo analizu kvaliteta mlijeka samo za jednu od pet uzorkovanih izlaznih faktura za mlijeko iz 2022. godine, zbog čega konstatujemo da nisu u potpunosti stvoreni ulovi za vlastito utvrđivanje kvaliteta mlijeka. Stoga preporuku ocjenjujemo kao djelimično realizovanu.

4. Raskinuti ugovore o zakupu zaključene suprotno odredbama Zakona o poljoprivrednom zemljištu.

Prema prezentovanoj dokumentaciji, Društvo je jednostrano raskinulo ili nije produžilo ugovore o zakupu koji su zaključivani u periodu 2010–2016. sa svim zakupcima, osim sa FK Sarajevo. Dostavljeno je obrazloženje da se zemljište koje je izdato pod zakup FK Sarajevu ne odnosi na poljoprivredno, već da se radi o sportsko-rekreacionom zemljištu, što se potvrđuje dostavljenim sintetskim prikazom namjene površine za period 1986–2015. koji je izdao Zavod za planiranje Kantona Sarajevo. Svojom izjavom navedeno je potvrdila i direktorica Društva. Međutim, osim izjave, nije dostavljena relevantna dokumentacija (ZK izvadak ili slično) za potvrđivanje iznesenih navoda. Stoga ovu preporuku smatramo djelimično realizovanom.

5. Internim aktima utvrditi normative utroška goriva za svako pojedinačno vozilo i radnu mašinu, procedure izdavanja i nadzora potrošnje goriva.

Društvo navodi da je realizovalo datu preporuku, ali na osnovu prezentirane dokumentacije smatramo da je ona djelimično realizovana. Naime, Pravilnik o utrošku goriva, ulja, maziva i rezervnih dijelova i autoguma je donesen u septembru 2021. godine. Njime su utvrđene procedure izdavanja, ali ne i normativi utroška goriva i nadzor nad potrošnjom. Utvrdili smo da se evidencije o utrošku goriva ne vode u skladu sa ovim internim aktom.

6. Potrebno je da Društvo, u saglasnosti sa Osnivačem, obezbijedi dokumentaciju o pravu posjeda ili pravu raspolaganja nad zemljištem, s ciljem fer i istinitog prikazivanja u finansijskim izvještajima.

Društvo je navelo da je djelimično realizovalo datu preporuku. Naime, poduzimalo je aktivnosti za uknjižbu imovine za više katastarskih općina, ali one nisu u potpunosti okončane. Data su nam na uvid dva rješenja Kantonalnog suda u Sarajevu (broj 09 0 Dn 023046 15 Gž od 25. 12. 2019. i 09 0 Dn 031294 18 Gž od 26. 8. 2022) kojim su žalbe KJP PD Butmir d.o.o. Ilidža – Sarajevo uvažene i predmeti vraćeni prvostepenom sudu na ponovni postupak u vezi uknjižbe prava vlasništva, odnosno pretvorbe prava vlasništva. Prezentirani su nam zemljišnoknjižni izvaci u kojima je navedeno da je Društvo upisano kao vlasnik zemljišta, što je provedeno 2. 10. 2020. godine. Međutim, Rješenje Općinskog suda u Sarajevu kojim se odbija prijedlog za uknjižbu prava vlasništva nad česticama katastarske općine Butmir gornji na koje je Društvo uložilo žalbu još nije riješeno. Stoga konstatujemo da Društvo poduzima aktivnosti na obezbjeđenju dokumentacije o pravu posjeda ili pravu raspolaganja nad zemljištem, ali da te one nisu okončane.

7. Osnovno stado vrednovati u skladu sa zahtjevima MRS-a 41 – Poljoprivreda¹²

Društvo je preporuku ocijenilo kao djelimično realizovanu. Naime, navelo je da ne raspolaže sofisticiranim softverom koji bi omogućio primjenu ovog standarda da bi se evidentirao prirast stada na dnevnom nivou. Kod vrednovanja stada koje je starije od jedne godine Društvo se koristi metodom mjerenja, odnosno vaganja pojedinačnog grla na početku i na kraju obračunskog perioda, a razlika u kilogramima predstavlja količinski prirast koji se množi s tržišnom cijenom. Za muzna grla tržišna vrijednost od 3.500 KM, za koju nije prezentiran način na koji je utvrđena, iako je navedeno da je vršeno ispitivanje tržišta, korištena je sve do 2022. godine, kada je uvećana i utvrđena u iznosu od 4.000 KM. U skladu sa zahtjevima MRS-a 41 – *Poljoprivreda*, subjekt treba objaviti metode i značajne pretpostavke primijenjene u određivanju fer vrijednosti svake grupe biološke imovine, što Društvo nije učinilo. Zbog navedenog konstatujemo da MRS 41 – *Poljoprivreda* nije u potpunosti primijenjen prilikom vrednovanja osnovnog stada.

8. Poštovati odredbe zaključenih ugovora o javnim nabavkama i osigurati dokaze koji nedvosmisleno potvrđuju izvršenje odredbi ugovora.

Iako je Društvo navelo da je ovu preporuku realizovalo, uvidom u dokumentaciju utvrdili smo da je djelimično realizovana. Društvo je navelo da smatra da je potpisom i ovjerom ugovornog organa i izvođača radova na okončanu situaciju izvršena primopredaja radova, te da je potpis i ovjera nadzornog organa na poledini okončane situacije potvrda da su radovi izvršeni.

Međutim, iako je ugovorom utvrđeno da se plaćanje 70% ugovorene vrijednosti vrši 60 dana od dana primopredaje radova, te da se danom okončanja radova smatra dan primopredaje radova, koja se smatra uspješnom ako u zapisniku nema uslovnih primjedbi na ugovorom predviđene radove, zapisnik o primopredaji nam nije prezentiran.

9. Potrebno je da Uprava, Nadzorni odbor i Skupština, u okviru svojih nadležnosti, poduzmu aktivnosti na zaštiti imovine Društva.

Društvo je preporuku ocijenilo kao realizovanu. Na osnovu aktivnosti vezanih za ugovore o zakupu zemljišta konstatujemo da Uprava poduzima određene aktivnosti. Prezentovan je i akt Kantonalnog tužilaštva Kantona Sarajevo od 19. 3. 2021. godine kojim se advokat Društva obavještava da se neće provoditi istraga protiv prijavljenih zaposlenika zbog krivičnog djela zloupotreba položaja ili ovlaštenja iz člana 383 KZ FBiH i dr. jer postoje druge okolnosti koje isključuju krivično gonjenje. Međutim, s obzirom na to da problematika upravljanja imovinom Društva nije u potpunosti riješena, ovu preporuku ocjenjujemo kao djelimično realizovanu.

2.3 Nerealizovane preporuke

Kantonalno javno preduzeća „Poljoprivredno dobro Butmir“ d.o.o. nije realizovalo sljedeće preporuke:

Red. br.	PREPORUKA	KOMENTAR REVIZORA
1.	Trogodišnji plan poslovanja dostaviti Uredu za reviziju institucija u FBiH, u skladu sa odredbama člana 22. Zakona o javnim preduzećima u FBiH.	Trogodišnje planove poslovanja od 2019. godine Društvo nije dostavljalo Uredu za reviziju institucija u FBiH u skladu sa odredbama člana 22. Zakona o javnim preduzećima u FBiH.
2.	Za obavljanje poslova utvrđenih Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji, angažovanje izvršilaca vršiti u skladu sa Zakonom o radu.	Iako je Društvo preporuku ocijenilo kao realizovanu, uvidom u uzorak ugovora o djelu, koji su se zaključivali uz saglasnost Ministarstva privrede Kantona Sarajevo, utvrdili smo da je značajan broj zaključen za poslove koji su sistematizovani Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji (mužnja krava, radovi u stočarstvu i ratarstvu, korekcija papaka, veterinarski poslovi). Broj zaključenih ugovora o djelu je mnogo manji u odnosu na 2018. godinu. Zbog navedenog datu preporuku smo ocijenili kao nerealizovanu.
3.	Internim aktima detaljno urediti vrednovanje svih zaliha, kao i način vrednovanja i obračuna vlastite proizvodnje i uspostaviti pouzdano robno-materijalno knjigovodstvo za zalihe.	Društvo je navelo da je obje preporuke realizovalo. Međutim, iako je Pravilnikom o računovodstvenim politikama koje su u primjeni od 1. 10. 2021. godine utvrđeno vrednovanje zaliha, način vrednovanja i obračuna vlastite proizvodnje nije utvrđen, a na osnovu dostavljene dokumentacije nismo mogli potvrditi da su u vrijednost zaliha uključeni troškovi konverzije.
4.	Radi realnog iskazivanja imovine i finansijskog rezultata izvršiti vrednovanje, odnosno usklađivanje vrijednosti zaliha u skladu sa MRS-om 2 – Zalihe.	Mlijeko kao gotov proizvod se iskazuje po prodajnoj vrijednosti, dok je za vrednovanje zaliha vlastitih proizvoda koji služe za ishranu stoke uobičajena praksa da se krajem godine donese akt o njihovom vrednovanju po internim cijenama. Nije nam prezentirana osnova (analiza tržišta) za utvrđivanje vrijednosti vlastitih proizvoda. Društvo još uvijek nije uspostavilo praćenje gotovih proizvoda da može utvrditi cijenu koštanja gotovih proizvoda, niti vrši obračun proizvodnje. S obzirom na to da se ne utvrđuje cijena koštanja i da uspostavljene evidencije ne daju taj podatak, ne može se utvrditi koja je cijena niža (prodajna ili cijena koštanja), radi pravilnog mjerenja vrijednosti zaliha u skladu sa zahtjevima MRS-a 2 – Zalihe. Zbog navedenog preporuke ocjenjujemo kao nerealizovane.

5. Izvršiti usaglašavanje iznosa kapitala Društva u knjigovodstvenim evidencijama i iznosa kapitala u Rješenju o registraciji kod suda.

Društvo je navelo da je data preporuka neprovodiva. Utvrdili smo da od datuma Izvještaja finansijske revizije za 2018. do 30. 6. 2023. nije izvršeno usaglašavanje iznosa kapitala Društva u knjigovodstvenim evidencijama i iznosa kapitala u Rješenju o registraciji kod suda. U poslovnim evidencijama Društva i dalje je iskazan iznos od 56.768.379 KM, a prema Rješenju Općinskog suda u Sarajevu broj UF/I-993/05 od 4. 5. 2006. godine upisani i uplaćeni kapital u novcu iznosi 10.000 KM. Zbog navedenog preporuka je ocijenjena kao nerealizovana.

6. Utvrditi dokumentacioni osnov iskazanih revalorizacionih rezervi i sa njima povezane vrijednosti zemljišta radi njihovog pravilnog i fer iskazivanja u finansijskim izvještajima Društva.

Društvo je navelo da je data preporuka neprovodiva. Revalorizacione rezerve od datuma Izvještaja finansijske revizije za 2018. do 30. 6. 2023. godine iskazane su u iznosu od 58.888.564 KM. Društvo nije prezentovalo dokumentaciju kojom se potvrđuje tačnost iskazane vrijednosti zemljišta i revalorizacionih rezervi niti da je poduzimalo aktivnosti po ovom pitanju u periodu od 2019. godine do danas. Zbog navedenog preporuka je ocijenjena kao nerealizovana.

7. Osigurati uslove za provođenje redovnog godišnjeg popisa imovine i obaveza Društva.

Društvo je navelo da su preporuke koje se odnose na provođenje godišnjeg popisa realizovane. Međutim, s obzirom na to da smo utvrdili da se u popisne komisije imenuju osobe koje su materijalno ili finansijski zadužene za sredstva koja popisuju, da nam nije prezentirano da je izvršeno baždarenje instrumenata za precizno utvrđivanje količine goriva, konstatujemo da preporuka koja se odnosi na osiguranje uslova za provođenje popisa nije realizovana. Također, uvidom u Elaborat o izvršenom godišnjem popisu za 2022. utvrdili smo da je za pojedine grupe stalnih sredstava (npr. rezervni dijelovi, pomoćni materijali, lijekovi, goriva i ulja) Centralna popisna komisija konstatovala da nisu popisane u skladu sa Zakonom o računovodstvu FBiH s obzirom na to da ne prikazuju stvarno stanje, već samo knjigovodstveno na osnovu kojeg je komisija za popis rezervnih dijelova i materijala sačinila svoj izvještaj. Shodno navedenom, konstatujemo da godišnji popis i usaglašavanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem nije izvršeno u skladu sa članovima 25, 26 i 28 Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH i date preporuke ocjenjujemo kao nerealizovane.

Društvo je navelo da su preporuke koje se odnose na provođenje godišnjeg popisa realizovane. Međutim, s obzirom na to da smo utvrdili da se u popisne komisije imenuju osobe koje su materijalno ili finansijski zadužene za sredstva koja popisuju, da nam nije

8. Redovni godišnji popis i usaglašavanje knjigovodstvenog i stanja utvrđenog popisom vršiti u skladu sa članovima 25, 26. i 28. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.	prezentirano da je izvršeno baždarenje instrumenata za precizno utvrđivanje količine goriva, ali da su nam prezentirani izvodi otvorenih stavki da je izvršeno usaglašavanje potraživanja s kupcima, konstatujemo da je preporuka koja se odnosi na osiguranje uslova za provođenje popisa djelimično realizovana. Također, uvidom u Elaborat o izvršenom godišnjem popisu za 2022. godinu utvrdili smo da je za pojedine grupe stalnih sredstava (npr. rezervni dijelovi, pomoćni materijali, lijekovi, goriva i ulja) Centralna popisna komisija konstatovala da nisu popisane u skladu sa Zakonom o računovodstvu FBiH s obzirom na to da ne prikazuju stvarno stanje, već samo knjigovodstveno na osnovu kojeg je komisija za popis rezervnih dijelova i materijala sačinila svoj izvještaj. Shodno navedenom, konstatujemo da godišnji popis i usaglašavanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem nije izvršeno u skladu sa članovima 25, 26 i 28 Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH i date preporuke ocjenjujemo kao nerealizovane.
9. Bilješke uz finansijske izvještaje sastavljati u skladu sa zahtjevima iz MRS-a 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja i zahtjevima ostalih Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja.	Društvo nije dalo ocjenu za ovu preporuku, ali je navelo da su svi finansijski izvještaji za obračunski period u potpunosti urađeni u skladu sa Zakonom o računovodstvu i primjenom MSFI-ja za MSS. Utvrdili smo da je prilikom godišnjeg izvještavanja za 2019. i 2022. navedeno da su korišteni MSFI za MSS. Naglašavamo da, u skladu sa članom 25. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH, za priznavanje, mjerenje, prezentaciju i objelodanjivanje pozicija u finansijskim izvještajima subjekti od javnog interesa, u skladu sa važećim propisima, nezavisno od veličine, primjenjuju MSFI. Zbog navedenog ne možemo potvrditi da je korištenje MSFI-ja za MSS u skladu sa Zakonom. Uvidom u Bilješke za 2019, 2020, 2021. i 2022. godinu konstatujemo da one nisu sačinjene u skladu sa zahtjevima iz MRS-a 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja. Naime, bilješke treba da pružaju dodatne informacije koje nisu prezentirane na drugom mjestu u finansijskim izvještajima, ali su važne za razumijevanje svakog dijela finansijskih izvještaja. Prezentirane bilješke, između ostalog, ne sadrže dodatne informacije vezane za korištenje imovine, svaka grupa biološke imovine nije opisana, nije urađena analiza stalnosti poslovanja, niti su utvrđeni najznačajniji koeficijenti kao što su likvidnost, produktivnost i ostali pokazatelji kojima se iskazuje uspješnost poslovanja. Zbog navedenog datu preporuku smo ocijenili kao nerealizovanu.

- Postupke javnih nabavki provoditi u skladu sa procedurama propisanim Zakonom o javnim nabavkama radi osiguranja pravične i aktivne konkurencije svih ponuđača, kako je propisano članom 3. Zakona o javnim nabavkama.
10. Iako je Društvo navelo da je realizovalo datu preporuku, uvidom u dokumentaciju vezanu uz postupak nabavke traktora sa kabinom putem otvorenog postupka, za koji je zaključen ugovor sa dobavljačem „Petrix company“ d.o.o. Bijeljina u vrijednosti od 90.090 KM, Zapisnik o pregledu i ocjeni ponuda ne sadrži analizu ponude u pogledu ispunjenja zahtjeva traženih tenderskom dokumentacijom u dijelu tehničkih specifikacija, što ne daje potvrdu da su pravilno identifikovani tehnički elementi ponuđenog u odnosu na zahtijevano. Zbog navedenog preporuka je ocijenjena kao nerealizovana.

Na osnovu izvršenog praćenja konstatovano je da je, od ukupno 28 datih preporuka:

- devet realizovanih preporuka (32%);
- devet djelimično realizovanih preporuka (32%);
- deset nerealizovanih preporuka (36%).

U Prilogu ovog Izvještaja nalazi se Upitnik o postupanju u kojem je Društvo dalo ocjenu i komentar za svaku preporuku. Društvo je ocijenilo da je realizovalo 20 preporuka, tri djelimično, dok jednu preporuku nije realizovalo. Dvije preporuke su ocijenjene kao neprovođive, a za dvije se nije izjasnilo u vezi postupanja po njima.

Na osnovu provedenog praćenja postupanja po preporukama utvrdili smo da se ocjene revizora značajno razlikuju od ocjene Društva. Zaključci revizora zasnivaju se na dostavljenoj dokumentaciji i revizorskim dokazima, i za svaku ocjenu dat je odgovarajući komentar.

3. POSTUPANJE SKUPŠTINE KANTONA SARAJEVO

Društvo je registrovano za mješovitu poljoprivrednu proizvodnju (biljna i stočna), a primarno se bavi proizvodnjom svježeg sirovog mlijeka. Osnivač Društva je Kanton Sarajevo.

Uvidom u zapisnike sa sjednica utvrdili smo da Skupština Kantona Sarajevo nije razmatrala revizorski izvještaj Društva za 2018. godinu od njegovog objavljivanja.

4. DODATNE PREPORUKE

S obzirom na to da je praćenjem postupanja po preporukama utvrđeno da u periodu od 2019. do 30. 6. 2023. godine određeni broj preporuka nije realizovan, da Društvo nije postupilo u skladu s članom 16. tačka 3. Zakona o reviziji institucija u FBiH i obavijestilo o preduzetim radnjama radi prevazilaženja nepravilnosti identifikovanih u revizorskom izvještaju i da Skupština Kantona Sarajevo nije razmatrala revizorski izvještaj za 2018. godinu, dajemo sljedeće preporuke:

Skupštini Kantona Sarajevo:

- ***razmotriti Izvještaj o praćenju postupanja po preporukama iz Izvještaja o finansijskoj reviziji Kantonalnog javnog preduzeća „Poljoprivredno dobro Butmir“ d.o.o. Sarajevo – Ilidža za 2018. godinu i preduzeti aktivnosti iz svoje nadležnosti kako bi se osigurala implementacija preporuka.***

Kantonalnom javnom preduzeću „Poljoprivredno dobro Butmir“ d.o.o. Sarajevo – Ilidža:

- *potrebno je da organi upravljanja donesu plan aktivnosti za otklanjanje uočenih nedostataka iz Izvještaja o finansijskoj reviziji Društva za 2018. godinu i osiguraju njegovu implementaciju u cilju realizacije datih preporuka.*

5. KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA

Na dostavljeni Nacrt izvještaja o praćenju postupanja po preporukama iz Izvještaja o finansijskoj reviziji Kantonalnog javnog preduzeća „Poljoprivredno dobro Butmir“ d.o.o. Sarajevo – Ilidža za 2018. godinu Društvo je 27. 9. 2023. dostavilo komentar.

Navedeno je da se Nacrt izvještaja prihvata bez komentara, te da će za one preporuke koje su ocijenjene kao djelimično realizovane ili nerealizovane u narednom periodu donijeti plan aktivnosti za otklanjanje uočenih nedostataka i da će osigurati implementacija Plana.

Praćenje postupanja po preporukama iz izvještaja o finansijskoj reviziji Kantonalnog javnog preduzeća „Poljoprivredno dobro Butmir“ d.o.o. Sarajevo – Ilidža obavio je revizorski tim u sastavu: Amira Muhić – voditeljica tima, i Ognjen Mustapić – član tima.

Voditeljica tima

Amira Muhić, s. r.

**Rukovoditeljica Sektora
za razvoj, metodologiju i upravljanje
kvalitetom**

Mia Buljubašić, s. r.

**Rukovoditeljica Sektora
za finansijsku reviziju preduzeća u većinskom
državnom vlasništvu**

Belma Mušinović, s. r.

6. PRILOG

Uputnik o postupanju po preporukama

Subjekt revizije:
Revidirana godina:

Kantonalnog javnog preduzeća „Poljoprivredno dobro Butmir“ d.o.o.
2018.

Uputnik o postupanju po preporukama iz Izvještaja o finansijskoj reviziji za 2018. godinu

Red. br.	Preporuka data u prethodnom izvještaju o finansijskoj reviziji	Izjašnjenje o postupanju po datoj preporuci				Za odgovore „da“ i „djelimično“ potrebno je dati obrazloženje i priložiti dodatnu dokumentaciju, a za odgovor „ne“ i „neprovođivo“ potrebno je dati obrazloženje
		Da	Djelimično	Ne	Neprovođivo	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1.	Interne akte usaglasiti sa važećim zakonskim propisima i donijeti ostale akte i procedure koje će osigurati nadzor u svim procesima poslovanja Društva, u cilju uspostavljanja funkcionalnog sistema internih kontrola.	DA				Nova uprava preduzeća koja je imenovana u mjesecu julu 2021.godine je nakon preuzimanja mandata uvidjela, da određene preporuke, odnosno više njih nije sprovedeno, te je krenula u realizaciju navedenih preporuka, pa je između ostalog donijela i nove Pravilnike (interne akte) koja će osigurati nadzor u procesima poslovanja Društva (Pravilnik o računovodstvu, Pravilnik o računovodstvenim politikama, Pravilnik o utrošku goriva i sl.).
2.	Prijem novih uposlenika vršiti u skladu s važećim propisima i posebnim propisima Kantona Sarajeva.	DA				Prijem uposlenika se vrši u skladu sa Zakonom o radu FBiH, u skladu sa Uredbom o prijemu u radni odnos u javnom sektoru na teritoriji KS i u skladu sa ostalim pozitivnim propisima. U tvrdnji navedenog na uvid će vam se dati sva dokumentacija vezana za javne pozive/konkurse koji su okončani od 2019.godine do danas.

MFR-PLR-3.21.x.

1

Upitnik o postupanju po preporukama

3.	Provesti propisane procedure usvajanja i odobravanja godišnjih finansijskih izvještaja;	DA			Godišnji finansijski izvještaji se usvajaju u skladu sa procedurama propisanim Statutom Društva, odnosno Uprava preduzeća usvaja prijedlog izvještaja koji dostavlja Nadzornom odboru Društva koji razmatra navedeni prijedlog, te dalje dostavlja Skupštini Društva na konačno odlučivanje. U prilogu ovih tvrdnji dostavljamo Odluke upravljačkih struktura Društva.
4.	Trogodišnji plan poslovanja dostaviti Uredu za reviziju institucija u FBiH, u skladu sa odredbama člana 22. Zakona o javnim preduzećima u FBiH		NE		Uprava Društva je Trogodišnji plan poslovanja za period 2023-2025. godinu dostavila nadležnom Ministarstvu, te je isti dostavljen i ostalim upravljačkim organima Društva kao i Odboru za reviziju, u skladu sa članom 22. Zakona o javnim preduzećima u FBiH, te u prilogu tvrdnji dostavljamo popratni akt o slanju istog sa prijemnim pečatom Kantona Sarajeva.
5.	Poštovati odredbe Ugovora o kupoprodaji mlijeka s ciljem utvrđivanja pouzdanog osnova za obračun vrijednosti isporučenih količina mlijeka;	DA			Članom 4. Ugovora o kupoprodaji mlijeka je definisano da se količine mlijeka utvrđuju u krugu prodavca putem protočnog brojila uz obavezno prisustvo predstavnika ugovornih strana, pri čemu se izdaje dokument o primopredaji mlijeka (otpremnica) koja služi kao osnov za fakturisanje, a u prilogu navedenog dostavljamo i popratnu dokumentaciju koja se sastoji od ugovora, otpremnice i fakture sa fiskalnim računom.
6.	Obezbjediti opremu i uslove za vlastito utvrđivanje kvaliteta mlijeka	DA			Uprava Društva je u 2019. godini nabavila uređaj za utvrđivanje kvaliteta, odnosno masnoće mlijeka, te nakon toga vrši internu kontrolu kvalitete mlijeka, te u prilogu toga dostavljamo ugovor o kupoprodaji uređaja, fakturu za plaćanje, kao i izvještaje o kvaliteti mlijeka po slučajnom odabiru.

Upitnik o postupanju po preporukama

7.	Raskinuti ugovore o zakupu zaključene suprotno odredbama Zakona o poljoprivrednom zemljištu	Djelomično		Ugovori o zakupu koji su sukcesivno zaključivani u periodu 2010-2016 su raskinuti, te su poslate obavijesti o raskidanju ugovora, ne produžavanju istih i sl., a u prilogu tome vam dostavljamo i pomenute obavijesti. Jedini ugovor koji nije raskinut jeste ugovor o zakupu sa FK Sarajevo. Prije svega, zemljište koje je izdato pod zakup nije poljoprivredno zemljište, što se može vidjeti na regulacionom planu Iliđa za taj pojas. Ovdje svakako treba napomenuti da su odredbe ugovora takve, da ukoliko bi se jednostrano raskinuo, prouzrokovalo veliku finansijsku štetu za društvo, zbog milionske tužbe koju bi sigurno pokrenula druga ugovorna strana, u ovom slučaju FK Sarajevo, jer su na lokacijama koje su date pod zakup izgrađeni fudbalski tereni i popratni objekti i sadržaji. Zbog velikog rizika da bi se pokrenula i milionska tužba, Uprava društva je u više navrata tražila da se u rješavanje problema uključi i nadležno Ministarstvo, osnivač - Skupština KS, kao i pravobranilaštvo KS, što se jasno vidi iz akata br. 01-5-42/2017 od 23.03.2017.godine; 01-5-47/2017 od 27.03.2017.godine; 01-5-28/2017 od 14.02.2017.godine i 01-2-32/2018 od 06.04.2018.godine, koji dostavljamo u prilogu ovog upitnika.
8.	Internim aktima utvrditi normative utroška goriva za svako pojedinačno vozilo i radnu mašinu, procedure izdavanja i nadzora potrošnje goriva.	DA		Uprava Društva je nakon preuzimanja mandata pristupila izradi internih akata i pravilnika s kojim i poboljšala i unaprijedila internu kontrolu i nadzor nad svim segmentima poslovanja u preduzeću, pa je tako donijela i Pravilnik o utrošku goriva, ulja, maziva, rezervnih dijelova i autoguma br.01-4-23-02/2021 od 15.09.2023.godine, koji vam dostavljamo u prilogu.
9.	Za obavljanje poslova utvrđenih Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji, angažovanje izvršilaca vršiti u skladu sa Zakonom o radu.	DA		Angažovanje po osnovu ugovora o radu ili ugovora o djelu vrši se u skladu sa zakonskim i podzakonskim aktima. Uvid u dokumentaciju možete izvršiti prilikom kontrole.

Upitnik o postupanju po preporukama

10.	Troškove priznavati isključivo na osnovu potpune i vjerodostojne dokumentacije o izvršenju ugovorenih poslova, a radi njihove jer prezentacije u finansijskim izvještajima Društva.	DA				Troškovi se priznavaju na osnovu zaključenih ugovora, isporučenih roba ili usluga, te ispostavljenih faktura.
11.	Potrebno je da Društvo, u saglasnosti sa Osnivačem, obezbijedi dokumentaciju o pravu posjeda ili pravu raspolaganja nad zemljištem, s ciljem jer i istinitog prikazivanja u finansijskim izvještajima.	DA				Društvo posjeduje sve kopije katastarskih planova za katastarske opštine u kojima ima imovinu nad zemljom. Kopije katastarskih planova će biti prezentirane po potrebi prilikom vršenja kontrole.
12.	Osnovno stado vrednovati u skladu sa zahtjevima MRS-a 41 – Poljoprivrede.		Djelomično			Društvo ne raspolaže sofisticiranim softverom koji bi omogućio u potpunosti primjenu ovog standarda, koji bi evidentirao prirast stada na dnevnom nivou, a na osnovu troškova hrane koja se koristi u prehrani stada. Prilikom vrednovanja stada koje je starije od jedne godine Društvo se koristi metodom mjerenja tj. vaganja pojedinačnog grla na početku i na kraju obračunskog perioda i razlika u kilogramima je ustvari količinski prirast koji se onda množi sa tržišnom cijenom. Za priplodno stado koje se desi u toku obračunskog perioda, u Društvu se vrši vaganje i tako dobijena težina se množi sa tržišnom cijenom što je u konačnici prirast pojedinačnog grla. Društvo ovdje koristi dio standarda te u dodatnom opisu se pouzdano može mjeriti vrijednost pojedinačnog grla, tj. postoji kategorizacija stada po starosnoj strukturi, krave, junice od 3 mjeseca, junice od 3 do 6 mjeseci, junice od 6 do 9 mjeseci, gravidne junice i muška telad za prodaju a koja imaju tretman prilikom prodaje kao proizvod.
13.	Na datum bilansa izvršiti procjenu postoje li bilo kakvi pokazatelji da je vrijednost nekog sredstva umanjena, odnosno procjenu nadoknadiive vrijednosti takvog sredstva, u skladu sa zahtjevom MRS-a 36 – Umanjenje vrijednosti sredstava.					Na datum sastavljanja finansijskih izvještaja Uprava društva svojom izjavom potvrđuje da nije došlo do umanjenja vrijednosti imovine. Imovina Društva je u najvećem obimu u evidentiranom zemljištu, te građevinski objekti što realno na mjesto na kojem se nalaze nije moglo doći do pada njihove vrijednosti.

Upitnik o postupanju po preporukama

14.	Internim aktima detaljno urediti vrednovanje svih залиха, kao i način vrednovanja i obračuna vlastite proizvodnje i uspostaviti pouzdano robno-materijalno knjigovodstvo za залихе.	DA	Društvo je donijelo interne akte (Pravilnik o računovodstvenim politikama) kojima se definiše način evidentiranja залиха. U toku rada Društvo u potpunosti primjenjuje MRS 2 Vrednovanje залиха. Vrednovanje залиха se vrši na način da u cijenu koštavanja ulazi nabavna cijena plus zavisni troškovi nabavke, ako se radi o kupovini залиха. Prilikom zaduženja vlastitih gotovih proizvoda, Društvo vrši zaduženje po principu manje cijene, tj. ako je vlastita cijena koštavanja manja od tržišne Društvo će po toj cijeni izvršiti zaduženje залиха.
15.	Radi realnog iskazivanja imovine i finansijskog rezultata izvršiti vrednovanje, odnosno usklađivanje vrijednosti залиха u skladu sa MRS-am 2 – Залихе.	DA	Prilikom vrednovanja залиха koje se vode u Društvo u potpunosti je ispoštovan MRS 2, tj. Залихе se vode po cijeni koštavanja ili tržišnoj cijenu u zavisnosti koja je niža.
16.	Donijeti Odluku o visini blagajničkog maksimuma na način propisan članom 7. Uredbe o uslovima i načinu poslovanja gotovim novcem.	DA	Direktor Društva donosi posebne odluke za blagajnički maksimum za svaki mjesec, te u prilogu toga, dostavljamo vam odluke iz 2022.godine, kao i odluke do marta 2023.godine, a ukoliko budete zahtijevali odluke iz ranijeg perioda, dat ćemo vam na uvid prilikom kontrole.
17.	Potraživanja koja se ne naplate u roku od jedne godine ispraviti na teret rezultata poslovanja perioda na koji se odnose, a radi fer i tačnog iskazivanja potraživanja i finansijskog rezultata.	DA	Sva potraživanja od kupaca na dan sastavljanja finansijskih izvještaja su otpisana i knjižena na teret rashoda obračunskog perioda prilikom otpisa. U slučaju naplate isti, Društvo će knjižiti kao prihod perioda kad su potraživanja naplaćena.
18.	Uspostaviti evidencije o ročnosti svih potraživanja.	DA	Društvo je uspostavilo ročnost potraživanja uvođenjem nove licence za potrebe računovodstva, te u prilogu toga vam dostavljamo popratnu dokumentaciju iz koje se vidi ročnost potraživanja podijeljenih na sljedeće: - loš otvoreni; - od 1 do 14 dana; - od 15 do 29 dana; - od 30 do 49 dana; - od 50 do 59 dana; - iznad 60 dana.

Upitnik o postupanju po preporukama

19.	Izvršiti usaglašavanje iznosa kapitala Društva u knjigovodstvenim evidencijama i iznosa kapitala u Rješenju o registraciji kod suda.	DA				NEPROVODIVO	Navedenu preporuku nije moguće provesti od strane Društva, jer usaglašavanje iznosa kapitala u knjigovodstvenim evidencijama i iznosa kapitala u Rješenju o registraciji kod suda je u nadležnosti osnivača, odnosno Skupštine KS, o čemu su u više navrata upoznati. Navedena problematika je prisutna i u drugim javnim preduzećima u KS.
20.	Utvrđiti dokumentacioni osnov iskazanih revalorizacionih rezervi i sa njima povezane vrijednosti zemljišta radi njihovog pravilnog i fer iskazivanja u finansijskim izvještajima Društva.					Neprovođivo	Društvo nije u mogućnosti obezbijediti dokumentaciju za iskazane revalorizacione rezerve, s obzirom da se revalorizacija istih radila 2013. godine, te da ne postoji relevantna dokumentacija u arhivi Društva.
21.	Osigurati uslove za provođenje redovnog godišnjeg popisa imovine i obaveza Društva.	DA					Društvo osigurava uslove za provođenje redovnog godišnjeg popisa imovine i obaveza, te je u tu svrhu, a nakon preuzimanja mandata, uprava preduzeća usvojila Pravilnik o vršenju popisa br. 01-4-33-02/2021 od 04.11.2021.godine. Također se na vrijeme imenuju komisije koje vrše popis kao i donošenje uputstva za sve komisije na koji način treba izvršiti popis.
22.	Redovni godišnji popis i usaglašavanje knjigovodstvenog i stanja utvrđenog popisom vršiti u skladu sa članovima 25, 26. i 28. Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH.	DA					U prilogu dostavljamo Izvještaj centralne komisije za popis sredstava, obaveza i potraživanja na dan 31.12.2022.godine, dok će se po potrebi na uvid dati i izvještaji pojedinačnih popisnih komisija sa popisnim listama.
23.	Bilješke uz finansijske izvještaje sastavljati u skladu sa zahtjevima iz MRS-a 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja i zahtjevima ostalih međunarodnih računovodstvenih standarda i međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja.						Svi finansijski izvještaji za obračunski period su u potpunosti su urađeni u skladu sa Zakona o računovodstvu i primjenom MSFI za MSS – Međunarodni standard finansijskog izvještavanja za male i srednje subjekte. Prilikom prelaska na MSFI za MSS primijenjene su odredbe iz Odljčka 35. Razlog prelaska na primjenu MSFI za MSS je ušteda na troškovima i vremenu rada. Kolona prethodna godina i kolona tekuća godina u finansijskim izvještajima sačinjene su u skladu sa MSFI za MSS. Prelazak na MSFI za MSS nije imao efekte na finansijske izvještaje.

Upitnik o postupanju po preporukama

24.	Postupke javnih nabavki provoditi u skladu sa procedurama propisanim Zakonom o javnim nabavkama radi osiguranja pravične i aktivne konkurencije svih ponuđača, kako je propisano članom 3. Zakona o javnim nabavkama.	DA				Postupci javnih nabavki se sprovode u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH i podzakonskih akata, te uvid u sprovedene javne nabavke će biti omogućen prilikom kontrole.
25.	Tehničke specifikacije sačinjavati na način da svim ponuđačima omoguće jednak i nediskriminirajući pristup nadmetanju, u skladu sa članom 54. Zakona o javnim nabavkama.	DA				Postupci javnih nabavki se sprovode u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH i podzakonskih akata, te uvid u sprovedene javne nabavke će biti omogućen prilikom kontrole.
26.	Poštovati odredbe zaključenih ugovora o javnim nabavkama i osigurati dokaze koji nedvosmisleno potvrđuju izvršenje odredbi ugovora.	DA				
27.	Rezervisanja po izvjesnim sudskim sporovima vršiti u skladu sa MRS-om 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna inovina, kako bi na datum bilansa rashodi, obaveze i finansijski rezultat bili realno iskazani.		Djelomično			Na osnovu pravomoćnih sudskih presuda Društvo je izvršilo rezervisanja dijela iznosa na teret rashoda obračunskog perioda.
28.	Potrebno je da Uprava, Nadzorni odbor i Skupština, u okviru svojih nadležnosti, poduzmu aktivnosti na zaštiti imovine Društva.	DA				

Molimo Vas da na upitnik tačno odgovorite, jer odgovarate za tačnost navedenih podataka.

Pojašnjenja:

Djelimično-ukoliko realizacija preporuke nije okončana, ali je izvršena u najvećem dijelu.

Neprovedivo-ukoliko preporuku nije moguće provesti (npr. iz razloga što nije bilo aktivnosti, odnosno transakcija po osnovu koje je data preporuka/došlo je do promjene u regulativi).

Sarajevo, 26.06.2023.godine

29
Lice odgovorno za tačnost podataka
Snježana Ljubančić, direktor Društva

